

ולכן גם אם היה אולי איזה שהוא צד ללמד כף זכות על "מנהג" זה של הליכה בפה נכרית גלויה ברה"ר, אזי ודאי שזה היה שייך אך ורק באותן הפאות כגון אלו שהיו אז בזמן הגזירות לפני כמאה ושמנים שנה, שהיה ניכר היטב שהן גוף זר, אינן דומות לשער אינן מיפות את האשה, ולכן אינן מכשילות את הרבים, וגם אז זה היה רק במצב של חוסר ברירה אחרת מפני הסכנה הגדולה בגלל הגזירות של הצאר הרוסי ומתוך בחירת הרע במיעוט, כמו שכתב גם הראב"ד בנימין ראבינאוויטש ז"ע (בהסכמתו לספר דר משה וישראל) וז"ל: "הנה מנהג אבישית פאה נכרית ברה"ר, חדרה ונתפסטר בתוך ישראל קדושים ולפי כמאה וחמשים שנה, באשמת הצאר הרוסי שגזר על ישראל לשנות לבושם ולצאת בנות ישראל פרועות ראש... על כן במצב של לית ברירה בחרו את הרע במיעוטו. גם לאחר שבטלה הגזירה נשאר המנהג מאחר שהתרגלו לזה וכך נמשך הדבר בדורות שאחריהם עד שנשתכח מקור **המשחת** למנהג זה." עכ"ל. להבדיל מהפאות של אז, הפאות שבימנו מיוצרות בכוונה על ידי היצרנים **הנכרים** למשון העיניים ולנקר הלבבות של הגברים, ומיפות מאד את הנשים באותו הקישוט שנאסר על ידי תורתנו הקדושה, ועוד הרבה יותר מאשר שערותיהן הטבעיות. ולכן הן **מושכות מאד גורמות לגירוי היצרים** "מכשילין אנשים ומחטיאים רבים ברהרורי עבירה שקשין מעבירה". וכדי להבין את חומרת העוון שיש בו החטאים הרבים נעתיק את דברי הרמב"ם בהלכות תשובה פרק ג' סעיף ו' שכתב שם וז"ל: "**ואלו הן שאין להן חלק לעולם הבא אלא נכרתים ואובדני ונידונים על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים המינים...ומחטיאים הרבים**" עכ"ל. ובסוף סעיף ו' שם כתב הרמב"ם וז"ל: "ומחטיאי הרבים כיצד, אחד שהחטיא בדבר גדול כגון ירובעם וצדוק ובייתוס, ואחד שהחטיא בדבר קל ואפילו לבטל מצות עשה ... או שהטעה אחרים." עכ"ל. (ראה עוד בשו"ע סימן שו' סעיף טו' ובמ"ב שם שאפילו המדפיסים המגמרים ספרים שיש בהם גירוי היצר הם גם בכלל מחטיאי הרבים, ועוד כתב שם עליהם וז"ל: "אמרו חז"ל גדול המחטיא לאדם יותר מן ההורגו שההורגו הוא רק בעוה"ז ומחטיאו הוא גם בעוה"ב"). הספרי בדברים כג' טו' כתב וז"ל: "[כ"ה] אלקין מתהלך בקרב מחנך להציל ולתת איבה לפניך והיה מחנך קדוש] ולא יראה כן ערות דבר ושב מאחריך מלמד שהעניות מסלקות את השכינה". והרמב"ם בפרוש המשניות שלו על מסכת אבות פרק א' משנה יז' הביא תוספתא וז"ל: "על ג' דברים נפרעין

להבחין בשום חסרון באותו הקישוט שנאסר על ידי התורה משום שמביא לגירוי היצר הרהורים וגילוי עריות. ועוד שבפאה ישנם גם צדדים יותר חמורים מאשר השער הטבעי: האחד, שלרוב כאשר לובשת פאה היא בהחלט מתכוונת להתקשט בה באותו הקישוט שנאסר על ידי התורה, ועושה בכך **מעשה של פריצות בקום עשה**, ואילו שערה הטבעי כיוון שהוא חלק מגופה ונמצא עליה בעל כורחה בד"כ אין דעתה עליו שיחשב כקישוט. השני, שלרוב הפאה היא במטבה גם בלי טיפול מיוחד, ולכן יש לה חשיבות קבועה של קישוט, בעוד שהשיער הטבעי לרוב הוא אינו במיטבו, ולכן יחשב כקישוט רק אם תטפל בו כראוי. והשלישי, שהפאות של ימינו לרוב הן יפות מושכות ומגרות את היצר הרבה יותר מאשר השער הטבעי. מסקנה זאת ש"**שאיין חילוק בין שערות עצמן לפאה נכרית**" מפני שהפאה גורמת למחשבות רעות, גירוי היצר, זימה, **והתטאת הרבים** בדיוק כמו השער (ואף יותר משער) כידוע ומפורסם לכל, ומובאת כמובן גם בדברי הפוסקים והצדיקים שמעידים על כך גם מצד המציאות. מאחר שבנידון זה של הפריצות דגברי הכלל הוא שהלב חומד את מה שהעין רואה (רש"י במדבר ט"ו-לט), וכדברי רבא בסוטה דף ת. "**דאיין יצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות**". שכן פאה העשויה היטב, היא נראת **ממש בדיוק** כמו השער עצמו ללא שום חילוק בניהם, שהרי ה"שער לאו בר מיתה הוא שאין עשוי להשתנות" (רש"י ד"ה אלא אמר רב נחמן בעריין ז). מסקנת הפאה גורמת מובאת להדיא בשו"ת חסד לאברהם (מהד"ת אהנ"ז סימן פז) וז"ל: "אין מקום לחלק בין שערות עצמן לפ"נ שנראין כשערות עצמן הואיל וקישוט זה **אסרה תורה**". וכן כתב גם שאלת העיב"ץ בחלק שני תשובה ז'-ח' וז"ל: "מה שאין כן **פאה נכרית** שבמקום שערה עומדת **הריהי כשער ממש** כדמוכח בגמרא בכתובות בהדיא". בנוסף ללקט קטנטן זה שהבאנו כאן, יש עוד יותר משישים פוסקים גדולי העולם מהדורות הקודמים, שהם המה מעתיקי השמועה ועמודי ההוראה שעליהם נשען כל בית ישראל, שדנו בשאלה הזאת, וכמובן שכולם אסרו את לבישת הפאה הנכרית ברה"ר. כיוון שהתורה לא חילקה בין סוגי השער וגם בגילוי שער לא יפה יש פריצות ואסורה מן התורה, לכן גם לא יהיה הבדל בין הפאות השונות שנראות כמו שער. **בימינו רוב הפאות הנכריות נראות כמו השער הטבעי במיטבו ובתכלית יופיו**. הזהות בין הפאה לשער באה לידי ביטוי גם בעובדה שלפאות שעל הראש יש את **אותו הדין כמו השער** אפילו לעניין איסורי הנאה (עריין ז). וכן מובא בספר עצי ארזים (אה"ע אישות כא', שנת תק"ג) וז"ל: "לכן נראה לי פשוט דאסור לאשה נשואה להתקשט בפ"נ **והמורים היתר חדשים מקרוב עתידים ליתן את הדין**". ונסיים חלק זה בדברי הרה"ק רבי יששכר דב מבעלז ז"ע (קונטרס דיבורים קדושים): "**כל מי שלומד בשו"ע ביראת שמים רואה היטב שאין חילוק בין שערות עצמן לפאה נכרית שנקרא שייטעל**".

• **פאה ר"ת פה אין היתר •**

הפאה תחליף לשיער ולא תחליף לכיסוי ראש

המעין בש"ס ובכל הראשונים שמסבירים מה היא הפאה, יראה שהפאה שימשה כתחליף לשערן של אותן הנשים שהיה להן מום בשער, כגון שהיו קרחתו או ששערן היה לבן או מועט וכדומה. ושהלכו אתה גלויה רק בבית ובחצר. ולא מוזכר בשום מקום בש"ס או בראשונים שהפ"נ יכולה לשמש או ששמשה ככיסוי ראשן של נשים נשואות ברה"ר. **הפ"נ מוזכרת בארבעה מקומות שונים בש"ס**:

בשבת דף סד': מבואר שלא כאשר התכשיטים שאסור לצאת בהם בשבת אפילו לחצר הבית, התירו חז"ל שתצא האשה לחצר הבית בפאה נכרית "כדי שלא תתגנה על בעלה". (ראה עוד בפרק ז'). **בנוזר דף כח'**: משמשת הפ"נ תחליף לשער של הנזירה הקרחת כדי שתהיה יפה בעיני בעלה. **בעריין דף ז'**: מבואר שהפאה הנכרית שעל ראשה של אישה שנהרגה "גופה הוא ומיתסר" בהנאה. (להבדיל מלבושה מתכשיטיה ויתר רכיושה שמותרים בהנאה, ראה גם בש"ע יורה דעה סימן שמט' סעיף ב'). **ובסנהדרין דף קיב'**: מבואר שלפאות הנכריות של הצדקניות בעיר הנידחת יש אותו הדין כמו לשערות ראשן, ולכן להבדיל מממונן שדינו להישרף עם העיר הנידחת, אין שורפים את הפ"נ שעל ראשן של הנשים הצדקניות מפני שלבושן וכל שכן גופן

אין דינם להישרף. הפאה הנכרית מוזכרת גם בדברי הראשונים שמסבירים מה היא הפ"נ ואת האופן שהשתמשו בה;

רש"י בעריכין ז: 'ביאר וז"ל: "בפאה נכרית... דרגילות היו נשים **ששערן**

מועט לקשור שער נשים נכריות לשערן והוא פאה נכרית" עכ"ל. הרמב"ם בזמנים הלכות שבת פרק יט' כתב וז"ל: " בפ"נ של

שער שמנחת על ראשה כדי **שתיראה בעלת שער הרבה**" עכ"ל. התוספות ריד שבת סד': ביאר בזה הלשון: "בכבול ובפאה לחצר. פירוש פאה קליעות של שער שאשה **שאינ שערה מרובה** מביאה קליעות שער של

חבירתה וקושרת **בראשה על שערה כדי שתיראה בעלת שער**" עכ"ל. הרשב"א בחידושייו על מסכת שבת בפרק שישי דף סה'. כתב וז"ל: "וכן הטעם בכפה של צמר שאין אשה מקשטת עצמה באותה כיפה אלא אשה שהיא **קרחת מפאת ראשה** והיינו דתני לה בהדי פאה נכרית" עכ"ל.

והרשימה ארוכה וקצרה היריעה מלהכיל...

מדברי כל הראשונים נמצאנו גם למדים, שכל הנשים שהיו בעלות שער נורמאלי לא השתמשו בפאות, ולכן כשיצאו לרה"ר כיסו את שערן במטפחת. ואילו אותן הנשים המועטות שכן סבלו מפגם בשער וקנו את הפאה כתחליף לשערן הפגום על מנת להראות ככל הנשים, כמובן שגם הן יצאו לרה"ר עם מטפחת על הפאה כדי להראות כמו כל הנשים האחרות. (באר שבע, שנות אליהו, יש סדר למשנה, ישועות יעקב, סבא קדישא) עובדה זאת שברה"ר הפאה הייתה מכוסה מתחת לשבכה כתובה **במפורש** בדברי הגר"א המובאים לעיל, וגם בדברי תוס' ישנים ותוס' ר"י הוזקן ותלמידו (שבת פרק שישי) וז"ל: "מאי שנא

(כפה של צמר) מפאה נכרית דאסרינן לרה"ר **דזה וזה תחת השבכה הוא**." עכ"ל. ראוי לשים לב שלא נזכר בשום מקום בגמרא או בכל הראשונים שהלכו בפ"נ גלויה ברה"ר, או שהפ"נ יכולה לשמש ככיסוי הראש לנשים נשואות ברה"ר. וזה דבר **פלא** שאם היה מותר ללכת ברה"ר בפ"נ גלויה, או שהיה מנהג כזה ללכת בפ"נ גלויה ברה"ר, אז מדוע אף אחד מהראשונים שהסבירו מה היא פ"נ ותיארו את השימוש בפאה, לא כתב שהפ"נ יכולה לשמש גם לצורך מצוות כיסוי הראש ברה"ר, כמו שרואים היום שאצל רוב הנשים החרדיות משמשת הפ"נ כתחליף למטפחת ברה"ר,

• **פאה בגימטריא מום •**

השתלשלות העניינים

מעת נתינת התורה הקדושה במעמד הר סיני עד לדורו של בעל השלטי גבורים שהיה בן דורו של הרמ"א, היה דבר פשוט וברור בלי שום צד של שאלה או ספק, שאסור לאשה נשואה לצאת לרשות הרבים בפאה נכרית מגולה בדיוק כמו שאסור לה לצאת שם גלוית ראש משום פריצות דגברי, ועל כך כתב הסבא קדישא או"ח חלק א' בהשגותיו על השלטי גבורים וז"ל: "ואתמהה איך חשב (הש"ג) לדחות בכך כדי להוציא עי"ז **דין מחודש כזה** (להתיר את הפאה הנכרית ברה"ר) **שלא נמצא בשום פוסק קדמון להתיר**." עכ"ל.

הש"ג (על הגמרא בשבת דף סד): **היה הראשון והיחידי אי פעם** (בשנת שי"ד, לפני כארבע מאות וחמישים שנה בעיר סביניוטה) שהביא ראיה להתיר פ"נ, ובגלל שדבריו על הגמרא בכתובות עב' (דף לב' מדפי הרה"ף) לא הגיעו לידי המהר"י קצניעלנבויגען הבאר שבע ואחרונים נוספים, נולדה לראשונה **בטעות** האפשרות לחשוב שהיתרו של שהש"ג קאי על **רה"ר**, ולכן הם בעצמם יצאו נגדו בחריפות רבה ביותר. הקושיות העצומות והלשוניות החריפים במיוחד שנערמו נגד הש"ג על ידי הבאר שבע (בשנת שע"ד) וסיעתו ונותרו ללא מענה, גרמו למבוכה רבה בין אותם האחרונים שלא ידעו שהש"ג מחמיר יותר מהבאר שבע, ושלגביו **אין חילוק בין שער לפאה נכרית** לעניין איסור פריעת הראש ברה"ר ושניהם אסורים מהתורה, וכל מה שהתיר את הפ"נ היה רק **בחצר הבית**.

בעבר **בכל הדורות ובכל קהילות האשכנזים** היה פשוט לאסור ברה"ר אפילו רק סרט משי בצבע הדומה לשער, (ואילו פאה הס מלהזכיר) כמובא בדברי מהר"י מינץ קצניעליבויגען (שהיה בן דורם של בעל הש"ג והרמ"א) בדרשות בדרוש הראשון (בו הוא יוצא נגד הפאה הנכרית, נדפס בשנת שנ"ד בעיר וונגאצא) וז"ל: "**ואבותינו ואבות אבותינו** הקדושים **בכל קהלות אשכנזים** מחו בדורותיהם שלא ישאו על ראשם **אפילו הבינדי ממשי שהגוון שלו דומה לשער**." עכ"ל. המציאות הנוראה שנוצרה על ידי הגזרות הקשות, כשרוב הנשים בליטא הלכו פרועות ראש לגמרי, דחקה חלק קטן מהאחרונים (שכאמור לא ידעו שההיתר של הש"ג וסיעתו קאי על החצר בלבד) להקל בעניין הזה של הפאה ולפסוק שהעניין שרוי במחלוקת, שהרי אחרי ככלות הכל הש"ג אמת ותורתו אמת. וכיון שחשבו שהש"ג מתיר את הפאות ברה"ר אז בודאי שיש גם צד להתיר, ואם ילכו באותן פאות מכוערות של אז, באותן פאות שלא היו דומות לשער והיו נראות כגוף זר על הראש, זה יהיה הרבה פחות גרוע מהמציאות שבוראה דאז שכמעט כל הנשים הנשואות הלכו פרועות ראש לגמרי (ראה במנחת שבת פד-כח). הפיכת הויצרות שהתחילה אז בזמן הגזרות בליטא, שהנשים הצדקניות דווקא הן היו אלו שהלכו בפאות להבדיל מרוב הנשים שהלכו אז פרועות ראש, גרמה להתפשטות

מהירה של המספחת גם במקומות נוספים שענייהם היו נשואות לאותן הצדקניות שהלכו בפאה, כמובא גם בדברי יואל (פ' ראשית) וז"ל: "עכשיו בעוה"ר **כבר התירו לעצמם גם פרושים** (את הפאה) **ונתרבתה המספחת הזאת גם בבתי החרדים**, הביטו וראו מש"כ הגאון בעל מתנה לוי שהיה אב"ד בפראנקפורט, שהביד"צ בעירו יצאו בחרם נגד כל אלו הלובשים פאה נכרית, וברור שבימיו לא נמצאו אף יחידים

שעברו על החרם, ועכשיו ראו איך ירדו הדורות אחורנית אלף מעלות ועוד יותר." וכי עבור אלו הפאות הפרוצות של ימנו כדי שיחטיאו איתן את הרבים מסרו את נפשן אותן הצדיקות שבזמן הגזירות, לכסות את ראשן בפאות שמגרות את היצר אף יותר משערן הטבעי.

וכמו שאז לא היה ניתן להביא ראיה שמותר ללכת בגילוי הראש, בגלל שרוב הנשים (ובניהן היו גם נשים של תלמידי חכמים גדולים) לא כיסו כלל וכלל את ראשן, כך גם היום **אין זה משנה כלום לעניין ההלכה מה שיש הרבה נשים ההולכות בפאות במראה של שער**. בתורה מוזכרים עוד מיקרים שרבים וחשובים נכשלו בשוגג ואף במזיד באיסורים חמורים, כגון בחטא העגל, בשיטים, באיסורי הבמות, ובסיבות שגרמו לחורבן הבית. ועל זה כבר הוזכרנו בתורה הקדושה **לא תהיה אחרי רבים לרעות**.

היום בחסדי השם המרובים לאחר שהתבטלו הגזירות, אין שום תירוץ ללכת בפאה נכרית גלויה ברה"ר, ובמיוחד באותן הפאות הנכריות של ימינו (להבדיל מהפאות של אז) שנראות ממש כמו השער בתכלית היופי ומיוצרות ככוונה על ידי יצרניהם **הנכרים** למשוך העיניים ולנקר הלבבות של הגברים בהרהורי עבירה. וכל שכן וכל שכן כאשר מדובר **באיסור דאורייתא ובהתטאת הרבים!** ועל כך יצא גם בשנת תשל"ה כרוז של גדולי הדור והאדמו"רים (ובכללם הבית ישראל מגור ז"ל, ויבלח"ט הגר"ש וואזנר והאדמו"רים מויז'ניץ ערלו ביאלא לעלוב ספינקא ועוד) "היות כי בעו"הר נפרץ באחרונה שנשים נשואות לובשות פאה נכרית המכשילות ממש כשער, מינים ממנים שונים, לא שערום אבותינו, עד שנראין כפרעות ראש ח"ו, הרינו רואים חובה לעצמנו, להודיע דעת תורתנו הקדושה, כי הדבר **אסור מדינא**, שאף במקומות שנהגו היתר בפאה נכרית, **לא עלתה על הדעת פאות נכריות כאילו, ועברה גוררת עברה**". (ראה גם בהקדמה לשו"ת שבת הלוי ח"ב אות כ"ה). וזוהי גם דעתם של גדולי דורנו האחרים מכל החוגים. (ובכללם הרב טוביה וואיס גאב"ד העדה החרדית עם דיניי הבד"ץ, הרב אלישיב, הרב עובדיה יוסף, הרב דוד סולביצ'ק, הרה"ק, הרב דוד אבו חצירא ועוד).

והעיקר, שכל כולו של "מנהג" **חדש** זה שהשתרב בדורות האחרונים על ידי ה**אפיקורסים**, והתפשט בגלל הגזרות מתוך בחירת הרע במיעוטן (כמובא גם בדברי גאב"ד העדה החרדית הרב משה אריה פריינד זו"ע (מובא בהסכמות לספר סוגיא דפאה נכרית) בזה הלשון: "שגם השלטי גבורים ודעימיה לא התירו (את הפאה) **אלא בחצר**, וגם נתגלה כתב יד מהפמ"ג שחזר בו, ומקומות שהקילו בזה, **כידוע** שבא **מחמת הגזירות** והגלויות שעברו עליהן, **ובחורו את הרע במיעוטו**." עכ"ל.) **הוא מנהג של טעות שצריך לבטלו לחלוטין**, כדאיאת בשו"ת פני יצחק (של הג"ר יצחק משה ואבאולאפציא) אהע"ז ח"ו סי' ו' בהתיחס לפאה הנכרית: "דכל מנהג שנהגו בחושבם דליכא איסור וסוברים הם דהוא היתר גמור הו"ל **מנהג בטעות וצריך לבטלו מכל וכל** כידוע... כתב הרא"ש ז"ל בתשו' כלל נ"ה דמנהג שיש בו עבירה יש לשנות המנהג אפי' הנהיגו גדולים את המנהג... וכ"כ הרדב"ז ז"ל בישנות סי' ע"ג וצ"ד משום הרא"ה והריטב"א ז"ל." **דבמנהג להקל אין חוששים לו לעולם ואפי' היה עפ"י גדולים שבעולם כל שנראה שיש בו צד אסור**" עכ"ל. הכן איש חי פרשת נצבים שנה ראשונה כתב וז"ל: "ובאמת, אם המנהג הוא יש

לו התר על פי תורת ה', הרי זה מנהג טוב ויש לקיימו, דנמצא דרך זה פתוח בידי שמים, אבל אם המנהג הוא הפך תורת ה', ורק פתוח דרך בידי אדם שהתירו לעצמם דבר זה, הרי "**מנהג**" זה הוא אותיות "**גהנם**" ואסור ללכת בדרך זה." העובדה שבזמן הגזרות שהיו ברוסיה לפני כמאה ושמונים שנה דווקא הנשים היותר צדיקות הן הן היו אלה שכסו את ראשן באותן הפאות של פעם, להבדיל מרוב הנשים דאז שהלכו גלויות ראש, יצרה רושם שהפאה היא כיסוי כשר בהחלט, וגרמה להתפשטותו של "מנהג" זה בדורות הבאים בקרב נשים רבות מאד שענייהן היו נשואות לאותן הסכמות הצדיקות נשות הרבנים ותלמידי החכמים של הדור הקודם שמסרו נפשם כדי לא להיכנע לגזרות.

בגלל המציאות המרה דאז שרוב הנשים הלכו בגילוי הראש ממש, נחלש מאד גם קול המחאות של חלק מהרבנים כנגד "מנהג" זה. והעדיפו את הרע במיעוטו, את אותן הפאות המכוערות שנראו כגוף זר על הראש משילכו ח"ו בגילוי הראש. ועוד מאחר שלאחר השמדת רוב העם על ידי הצורר הנאצי ימש", כששרידי העם היו אז שבורים ורצוצים אודים מוצלים מאש בגוף ובנפש, היה קשה מאד למצוא שידוכים של נשים שייסכימו לכסות את ראשן ברה"ר, ולכן גם אז העדיפו מנהיגי העם שלא למחות, וכפי שהתבטא אז האדמו"ר רבי אהרון מבעלזא זי"ע: שכעת לאחר החורבן אין ברירה ומוכרחים להעמיד בתים בישראל, אבל כאשר העולם יתאושש מהריסותיו יצאו נגד הפאות עם מקלות.

• **שייטל בגימטריא שטן •**

מחטיאי הרבים אין להם חלק לעולם הבא

בש"ע אבן העזר סימן כא' סק' א' כתוב: "צריך אדם להתרחק מהנשים **מאד מאד ואסור... להביט ביופיה**... והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה ונתכוון ליהנות ממנה כאלו נסתכל בבית התורף שלה. **ואלו הדברים אסורים גם בחייבי לאוין**." והמ"ב סימן עה' ס"ק ז' כתב וז"ל: "אבל לענין איסור הסתכלות לכולא עלמא המסתכל באשה אפילו באצבע קטנה כיוון שמסתכל בה ליהנות **עובר בה בלא דלא תתורו אחרי עיניכם** (במדבר טו-לט, רמב"ם הלכות תשובה פ"ד ה"ד), ואמרו **שאפילו יש בידו תורה ומעשים טובים לא ינקה מדינה של גיהנם**... בנוסף ללאו "דלא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" עובר המסתכל גם על הלאו "**ונשמרת מכל דבר רע**" (דברים נל-י). שלא יסתכל אדם באשה נאה ואפילו פנויה באשת איש ואפילו מכוערת כדי שלא יבא **להרהר** בה (ע"ז כ. וע"ז כ:). ולדעת רבינו יונה (משנה יא' בפרקי אבות ג') "**המסתכל** או המדבר עם אשת איש (כדי להנות) **שיהרג ועל יעצור**, כההוא עובדה במסכתא סהנדרין (דף עה). " עכ"ל. במסכת יומא דף עד': "אמר ריש לקיש **טוב מראה עיניים באשה מגופו של מעשה**". ולכן "אמר ר' שמעון בן לקיש (בויקרא רבה כג' יב', קאי על הלאו דלאו תנאף) שלא תאמר שכל מי שהוא נואף בגופו נקרא נואף, אלא אף הנואף בעיניו נקרא **נואף** שנאמר (באיוב כד' טו') ועין נואף שמרה נשף". רבינו יונה באגרת התשובה וז"ל: "**וצריכה האשה שתהא צנועה ונהרת מאוד שלא יסתכלו בה בני אדם חוץ מבעלה מפני שהמסתכלים בפניה או בידיה יורדים לגיהנם והיא ענושה על כל אחד ואחד מהם מפני שהחטיאה אותם ולא נהגה צניעות בעצמה ונכשלו בה**." ובמדרש תנחומא פרשת וישלח ה' כתוב: "ולא תצא לרחוב שלא תכשל עצמה ולא **תביא מכשול לבני אדם ונמצאו מסתכלין באשת איש**". (ראה שם עוד.) וכן מובא באורחות צדיקים בשער הגאווה: "אגם האשה המתקשטת לפני האנשים בזה היא **מדלקת לבם ומכנסת הרהורים בלבם**, ובזה ענשה גדול מאד **שהיא נותנת מכשול לפני הרבים**. ריש לקיש שאמר במסכת יומא דף עד': ש"**טוב מראה עיניים באשה מגופו של מעשה**", מובן היטב מדוע קוראת הגמרא **לחוסר צניעות** בשם החמור כל כך **גילוי עריות**, ומדוע נחרב הבית בגלל זה. בנוסף לזה שהיא מחטיאה את הרבים על ידי זה שמתניפה לפנינה ומפתה אותם להסתכל ולהרהר בה, היא גם מקלקלת את היסוד המנחם בתכלית בריאתה כבת ישראל, "**כל כבודה בת מלך פנימה**". (במדרש רבה בראשית פרשה יח' אות ב' מובא ששהקב"ה ברא את האשה דווקא ממקום צנוע שבאדם כדי שתהיה צנועה, ועל כל איבר ואיבר שהיה בורא לה היה אומר לה תהא אשה צנועה). בוא וראה את חומרת הביטויים שקראו חז"ל לאותן הנשים המתקשטות ומתייפות ברה"ר כדי שיסתכלו עליהן. רש"י במגילה דף יב' ד"ה "איהו בקרי" מגדיר מהו נואף ומה היא נואפת וז"ל: "**זה נואף וזו נואפת** הוא אומר **להראות יופיה** וגם היא לכך נתכוונה **שיהיה מסתכלים ביופיה**". רש"י במגילת רות ג'ו-י' כתב וז"ל: "אלא אמרה (רות) אם ארד שכאני **מקושטת** הפוגע בי והרואה אותי יאמר שאני **זונה** ולפיכך ירדה בתחילה הגורן ואחר כך קשטה את עצמה." (ראה גם ברימ"ם אישות ג' יא'). יש לרדה כשהיא נשואה שמכיוון שהאשה צריכה להתנאות בפני בעלה מותר לה ללכת כך ברשות הרבים. ועל כך כתב רבינו הח"ח בספרו גדר עולם בתחילת פרק ד' וז"ל: "ואל **ישעה** אותה היצר **שתינצל מן הדין** מפני שהיתה צריכה **להתקשט** עצמה לפני בעלה שלא תתגנה עליו, כי באמת זוהי **טעות** דזהו שייך **רק בביתה לבד** ולא בשוק." עכ"ל. (יסוד זה מובא שם עוד מספר פעמים נוספות.) גם הפרי מגדים (בספרו אם לבינה בו יצא נגד לבישת הפאה הנכרית ברה"ר) כתב וז"ל: "וודאי **כל בנות ישראל כשרות ומקשטות לפני בעלה לא ח"ו בפני**